

Επιστρέφουν οι Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες,
μα γι' αυτούς σα να είναι εξορία
γυρνάν απ' το άπειρο σε επουλωμένες πληγές,
σε ποίημα του Ρίτσου, στην Ονειρία.

Επαναπατρίζονται, χάνονται με περήφανη Θλίψη,
όπως καταλαγιάζει στο γάμο η ερωτική μπόρα,
δεν με νοιάζει που έρχονται οι βάρβαροι,
με τρομάζει που οι Έλληνες φεύγουν τώρα!

*Μετάφραση από τα Βουλγαρικά
Χρήστος Χαρτομασιδης*

Η ΕΒΔΟΜΗ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ

Με το δάχτυλο στα χείλη, όταν δεν θέλεις να ξυπνή-
σεις κάποιον, ή όταν μπαίνει ο δάσκαλος. Φέρνει το
δάχτυλο στα χείλη του, όταν θέλει να τιθασεύσει την
τάξη. Ή κυριολεκτικά – προσιάζει να σωπάσεις.
Αλλά πιο πολύ μου προξενεί ενδιαφέρον, το κατέβα-
σμα τού χεριού, η απομάκρυνσή του από τα χείλη.
Όταν έχεις πετύχει, να γίνει ησυχία. Κάποιοι απλά
χαλαρώνουν το χέρι τους, άλλοι το τεντώνουν
μπροστά, δείχνουν κάτι, κάποιοι άλλοι, το κρατούν
περισσότερο σε αυτήν την θέση. Και με ένα λύγισμα
των δαχτύλων, μian αγαλλίαση από την κούραση
της ασυνήθιστης γι' αυτούς χειρονομίας. Έτσι τους
ζωγράφιζαν οι βυζαντινοί αγιογράφοι στις πρώτες
εικόνες. Τους Αγίους.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΝΑΡΚΙΣΣΟΥ

Κάθε βράδυ την περίμενε στο παράθυρο. Αλλά μόνον τον εαυτό του έβλεπε και όλο έφευγε. Όσοι μια μέρα αποφάσισε να την περιμένει ως το τέλος και σταμάτησε να περιμένει. Όπως ήταν σκυμμένος επάνω απ' το νερό, αφέθηκε και κολύμπησε. Όχι όπως οι άνθρωποι, με το κεφάλι τους απ' έξω, αλλά όπως τα ψάρια. Στην αρχή φάνηκε μια, δυο φορές, δελφίني ή κήτος, για να πάρει ανάσα και μετά, βυθίστηκε μέσα στο νερό για πάντα. Με μάτια για πάντα ανοιχτά μέσα στον καθρέφτη. Οι υπόλοιποι εξακολουθούν, να μελετούν την εξέλιξη – πώς βγήκαν σιγά σιγά στην ξηρά τα υδρόβια. Οι υπόλοιποι, εξακολουθούν να εξηγούν τον μύθο του Νάρκισσου.

ΑΘΗΝΑ ΠΕΝΤΕ Η ΩΡΑ

Στον Ζαν-Κλωνί Βιλλαιν

Το απόγευμα, όταν το φως ήταν μια απαλή, μωρουδιακή πάνα, ή εφημερίδα που τρίφτηκε, απ' το πολύ κράτημα στα χέρια, τα είδα, στην βάση του αετώματος, στην μέση, δυο περιστέρια που αγαπιότουσαν. Πρώτα έτριψαν τα κεφαλάκια τους, ύστερα πλέξανε τους λαιμούς τους, μετά, το ένα ανέβηκε λίγο ψηλότερα. Τα κοίταζα πώς κάθονταν τόνα πάνω απ' τ' άλλο, χωρίς ούτε καν να αγγίζονται. Ή πώς εκείνο από ψηλά επαγρυπνούσε. Το φως αναλύθηκε, όχι σε χρώματα, αλλά σε δέσμες, ακριβώς, όπως οι λαξεμένες κολώνες του Ερεχθείου. Μαζεύτηκε, ένα το φως. Γι' αυτό τα έκαναν όλα από μάρμαρο. Λευκό. Όχι από πολύτιμους λίθους.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΛΟ, ΟΛΑ ΚΑΛΑ

«Τέλος καλό, όλα καλά» – λέει η μητέρα μου και γυρίζει τα ρούχα από την καλή, όταν τα βάζει στο πλυντήριο. Για να αστράφτουν τα λευκά. Γυρίζει τα ρούχα απ' την ανάποδη, όταν τα κρεμάει στην απλώστρα. Για να μη ξασπρίσουν. Τέλος καλό, όλα καλά, αλλά πώς να ξέρεις πού τελειώνει η ανάποδη και πού αρχίζει η καλή. Τα παιδιά συχνά τα μπερδεύουν, οι τρελοί επίσης. Κι εμένα μούχει τύχει κάποτε, να φορέσω το καλοκαιρινό μου φόρεμα, με την ετικέτα προς τα έξω και να πάω βόλτα στην παλιά πόλη της Ρόδου. Κανένας δεν το πρόσεξε. Κάποιοι με κοιτούσαν στα πόδια ή κάποιοι άλλοι στα μάτια. Άραγε να 'χει δίκιο η μάνα μου, ή απλά εμείς δε βλέπουμε;

THE END ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στον Πέτερ Κούρμαν

Φέτος το καλοκαίρι στην Σύμη κοίταξα αυτούς που πουλάνε τα σφουγγάρια. Πώς επιδεικνύουν τηνπραμάτεια τους: κάποια γεμάτα με μεγάλες τρύπες, κάποια μονάχα με μικρότερες, κάποια εντελώς ακατέργαστα. Τα βούλιαζαν σε διάφορα διαλύματα για να δείξουν πώς ασπρίζουν, μετά, μέσα στο νερό, για να δείξουν πόσο ρουφάνε. Μερικά τα κρατούσαν υγρά, αλλά τα περισσότερα ήταν στεγνά σαν τις πέτρες τριγύρω. Σαν πήγαινες να αγοράσεις, πάντοτε το μούσκευαν πριν να σου το δώσουν και μετά το έστυβαν. Απ' το δικό μου έτρεξε λίγο νεράκι μοναχά και μετά στέγνωσε. Έτσι είναι και στο τέλος τού κάθε έρωτα, σκέφτομαι, όπως το μαύρο του παλιού φιλμ, πριν από το *The End* του έργου.

Μετάφραση από τα Βουλγαρικά Δημήτρης Άλλος

THE SEVENTH GESTURE

With finger on mouth, when you do not want to wake someone or the teacher walks in. He puts a finger to his mouth when he wants to quieten the class. Or he tells you straight to shut up. But what intrigues me most is the way it slides down, pulls away from the lips. After you've imposed the silence. Some just loosen their hand, others draw it out to point, others hold it longer like this. And a fold in the fingers, bliss from the tiredness of the unwonted gesture. This is how the Byzantine iconographers first painted them. The saints.

THE LEGEND OF NARCISSUS

Every evening he waited for her at the window. But he only ever saw himself and left. Till one day he decided to wait her out and stopped waiting. Leaning over the water, he flopped and started swimming. Not like people with their head above water but like fish. He came up for air once or twice, a dolphin or a whale, and then he sank for good. With eyes ever open inside the looking-glass. The rest carried on learning about evolution – how creatures emerged from the water on to dry land. The rest carried on interpreting the legend of Narcissus.

ATHENS, FIVE O'CLOCK

for Jean-Claude Villain

The afternoon the light was a soft nappy or newspaper frayed between the palms, I saw them –in the base of the triangle, in the centre– two pigeons in love. First they rubbed cheeks, interlaced necks, then one landed higher. I observed how they didn't even touch. Or how the one above watched over the other. The light broke up, not into colours, into sheaves just like the Erechtheion's fluted columns. The light gathered. That's why everything is made from marble. White. Not from precious stones.

ALL'S WELL THAT ENDS WELL

"*All's well that ends well*", says my mother and she puts the clothes in the washing machine face out. For them to *be clean*. She hangs the clothes on the line inside out. For them not to *bleach*. All's well that ends well, but how to know where the inside ends and the face begins? Children often confuse the two, madmen also. I once put my summer dress on the wrong way round and walked in the Old Town of Rhodes. Nobody noticed. They looked at my legs, some in my eyes. Is my mother right or do we just not see?

THE END OF OLD FILMS

for Peter Curman

On the island of Symi this summer I watched the vendors of sponges. How they sold some with big holes, others with pores only or untreated. They stuck them in various solutions to show how they whiten, then in water to show how much they hold. They kept some moist but most were dry like the stones lying around. When you made as if to buy, they always soaked it first and squeezed it out. Mine trickled water and dried quickly. The end of every love affair is like this, I think – like the black reel before *The End* of old films.

Translated from Bulgarian by Jonathan Dunne

IT WAS A BAD DAY

for Tsvetanka Elenkova

It was a bad day.
 I was woken by the builders at 7:15.
 I was so tired that, working in the morning,
 I fell asleep. I wasn't taking much in
 anyway. When I came back for lunch,
 they were still at it, this time
 drilling on the wall of my room.
 Not much, I know, but I'd been hoping
 for a kip. I left in a fury,
 went walkabout, ended up in the cemetery,
 unable to make sense of the living.
 The dead weren't too forthcoming
 either, unwilling to let me in
 on the secret of all this.
 I was just about beat,
 so at four I took my work
 down to the beach.
 It wasn't a particularly bad day, I know.
 It could have been much worse.
 Someone could have died or
 got sick, or done something awful.